

Naar een jaarlijkse rituele dans op gehaktdag.

Zo komen we er echt niet Marike!

4 juli 2017

Zoals zoveel Nederlanders vraagt Marike Stellinga zich af of de Nederlandse burger wel waar voor zijn geld krijgt. *De vraag stellen is haar beantwoorden*; zo blijkt zonneklaar uit haar betoog. Een treurige conclusie, die zelfs gedeeld wordt door de man die juist is aangesteld om die klemmende vraag te beantwoorden. We hebben het dan over de voorzitter van de Algemene Rekenkamer, de heer Arno Visser. In zijn toespraak tot de leden van de Tweede Kamer liet hij er geen twijfel over bestaan; ook hij weet het antwoord niet!

In [haar column](#) doet Stellinga vervolgens de allerm minst verrassende uitspraak *dat onze politieke bestuurders het antwoord vaak ook niet willen weten*. Dat niet één lid van de Tweede Kamer de heer Visser tijdens zijn voordracht tot de orde heeft geroepen en hem heeft gevraagd om gewoon op onderzoek uit te gaan, bevestigt ook dit gelijk van Stellinga.

Wij achten het zelfs denkbaar dat het *niet willen weten* ook van toepassing is op de Algemene Rekenkamer zelf. Bestond dat Hoge College van Staat tot voor kort uit strenge, deskundige rekenmeesters die wél het naadje van de kous wilden weten; tegenwoordig zijn het voormalige politici die het bewind voeren over de Algemene Rekenkamer.

Een huiveringwekkend scenario tekent zich af; schijndebatten in de Tweede Kamer tussen collegae politici!

Stellinga eindigt haar column met een voorstel dat de impasse zou kunnen doorbreken; zij roept politici met klem op meetbare criteria te bedenken bij het stellen van nieuwe beleidsdoelen. In de twee voorbeelden die in haar column worden genoemd, de extra ondersteuning van kinderen met leer- en gedragsproblemen en de sectorplannen in de zorg, lijken die criteria echter eenvoudig vast te stellen. Dat kan dus het probleem niet zijn.

De grote vraag is meer *wie* de nodige metingen moet verrichten en *wie* vervolgens verantwoording moet afleggen over de mate waarin de gestelde beleidsdoelen worden gehaald.

Met die laatste vraag komen we mogelijk toe aan het echte probleem. Waarom voeren de verantwoordelijke ministers de metingen niet uit en waarom leggen zij over de resultaten de Tweede Kamer geen verantwoording af?

¹ Marike Stellinga. (2017). "Krijgen burgers waar voor hun geld?". NRC, 20 mei 2017.

Het antwoord op die vraag ligt besloten in het Regeerakkoord VVD-CDA van het kabinet Rutte I. De uitvoering van dat akkoord hield onder meer in dat de auditcapaciteit van de verschillende departementen, elke ministeriele verantwoordelijkheid ten spijt, werd overgeheveld naar de Auditdienst Rijk bij het Ministerie van Financiën.

Het effect laat zich raden. Nu vertikken de departementen het om Financiën te verzoeken de noodzakelijke evaluatieonderzoeken uit te voeren.

Beschikken de departementen dan niet zelf over de benodigde auditexpertise om beleidseffectmetingen uit te voeren? Welzeker beschikken ze daar ondertussen weer over! Maar formeel dus niet. Terughoudendheid bij analyse en rapportage is derhalve troef; temeer daar niemand op die analyses lijkt aan te dringen.

Terug naar de Algemene Rekenkamer. Waarom kijkt die lijdzaam toe? Dat was in 2011 wel even anders. Toen verzette dit instituut zich tamelijk furieus tegen de overheveling van auditcapaciteit vanuit de departementen naar het Ministerie van Financiën. Maar dat was nog in de tijd van de Rekenmeesters.

Arie Molenkamp (www.publicauditing.nl) is zelfstandig gevestigd als organisatieadviseur, auteur, opleider en coach. Eerder was hij directeur bij KPMG Management Consulting.